Общественно-политическая газета Ханты-Мансийского автономного округа – Югры

Хăнты ясăң

Сохраняем традиции в новом формате

24.12.2020
№ 24 (3564)

Основана 1 ноября 1957 года

Вуԓаң мойԓупсэңăн ёша павтăс

«Торум Маа» нємпи йис пурмăсăт лавăԓты хотн рәпитты хуят, лӯңăтты арăт хăншты хăнты хә Вячеслав Кондин. Г. Кондина вẹрум хур

Округ кәщаев пиԓа вәйтантыйԓсӯв » 2

Вән мойԓупсыйн катԓуптăсы » 7

Еремей Айпин нємуп лӯңтупсы » 8

Вәԓтăԓ хӯват пушхăт пиԓа рәпитăс » 14

Вуԓаӈ кәщаев пиԓа вәйтантыйԓсўв

Югра мўвев 90 оԓ ёмӑӈхӑтԓ постӑты еԓпийн, Ас потты тыԓӑщ 9-мит хӑтӑԓн округ мўв губернатор ими Наталья Комарова округев хўваттыйн айкеԓӑт ԓэщӑтты ёх вәйтантупсыя ӑктыԓӑс, ԓәԓн вошӑтн па кәртӑтн мир иньщӑсупсэта юхԓы ясӈӑт лупты.

Округ кәща нє Н.В. Комарова. admhmao.ru эвӑԓт вўюм хур

Тӑм пўш кәща нєӈев пиԓа путӑр йиԓуп щирн, интернет хўват мӑнӑс. Вантэ, йиԓуп коронавирус мәш пурайн онлайн щирн рәпитты питсўв, сыр-сыр мирхотӑт, вәйтантупсэт, вәнԓтӑты хӑрӑт, ванԓтупсэт па па мосты вєрӑт интернет хўват ԓэщӑтԓыйт.

Мирхотн арсыр мосты вєрӑт оԓӑӈӑн путӑртсы. Щит йиԓуп пәԓьницайт омӑсты па пўншты вєрӑт, вәнԓтӑты па айдат ёх вєрӑт, карты әхӑԓн ӈӑхты-мӑнты ӛшӑт, ӛращты па па хон пєԓӑк мўвӑт ёх пиԓа ям вєрӑт тәты щирӑт па па утӑт оԓӑӈӑн кәщаев иньщӑссўв.

Губернаторэв пиԓа вәйтантыйԓты па ԓўв эвӑԓтаԓа арсыр вєрӑт оԓӑӈӑн иньщӑсты пӑта айкеԓ ԓэщӑтты 71 тӑхи ԓӑӈхас. Щит айкеԓ ԓэщӑтты 101 тӑхи федеральной па па хон пєԓӑк мўвтєԓ мўвӑт: Китай, Сирия, Замбия па СНГ эвӑԓт айт тәты нєӈӑт па хәйт округ кәща пиԓа путӑртты вєритсӑт.

Мєт вуԓаӈ иньщӑсупсы – щит COVID–19 нємуп пӑԓтап мәш эвӑԓт ямӑԓты па лекщитты щирӑт оԓӑӈӑн вәс. Щӑԓта хотӑт омӑсты вєр оԓӑӈӑн ищи путӑртсы. Тӑмхӑтԓ вәнты итәх тӑхийн мир балок хуща вәԓԓӑт. Округ кәщаев партӑс, ԓәԓн тӑм нўша вєр сорӑшӑк йиԓпа па тәса нух ат вантса па балок хуща вәԓты-хоԓты ёх тӑм ванӑн йиԓуп хотӑта касӑԓты.

Еԓды мир ямӑԓты па лекщитты йиԓуп тӑхет омӑсты щирӑт оԓӑӈӑн путӑр мӑнӑс. Иньщӑссы, Горноправдинск па Нижневартовск йиԓуп пәԓьницайӈӑн хән пўншԓыйӈӑн? Юхԓы губернатор лупӑс, хуты 2021-мит оԓн щитӈӑн ԓэщӑтԓыйӈӑн па пўншԓыйӈӑн.

Еԓды айдат ёх па вәнԓтӑты вєрӑт оԓӑӈӑн путӑр мӑнӑс. Югра мўв губернаторэв ястӑс, хуты интӑм ӑнтә тәп йиԓуп ӑшколайт омӑсты щира, техникумӑтн, колледжӑтн вәнԓтӑты вєра ищи ар ӛр пунты питԓы. Щиты вәнԓтӑты вєр пӑта нємасыя щўӈкӑт па па утӑт ԓәтты, нумсӑӈ вәнԓтӑты ёх кӑншты питԓы. Кәщаев нумӑсн, тӑта вәнԓтум айдат ёх ԓәԓн яма ат вәсӑт, хуты лыв пириюм рәпатаеԓ еԓды вәԓупсыйн иса мосты питԓ.

Ма Наталья Владимировна эвӑԓт иньщӑссум, Югорской государственной университет хуща ясӑӈ пиԓа рәпата йиԓпатԓы муй ӑнтә? Вантэ, сыры оԓӑтн, Югорской университетн хӑнты, вухаԓь па финно-угорской мирӑт ясӈӑта па литература вєрӑта вәнԓтыйԓты хуята йиты тӑхи рәпитӑс. Щӑта ям арат шуши айдат ёхԓўв вәнԓтӑты па нєпекӑӈа йиты щир тӑйсӑт. Интӑм нюр нємӑԓт ӑнтәм.

Юхԓы кәщаев ястӑс, хуты Югорской государственной университет федеральной вәнԓтӑты вєрӑт тәты тӑхия ԓуӈман вәԓ.

Лыв поступсэԓ щирн, айдат эвет-пухӑт шуши мир ясӈӑта ӛра парты ӑн рӑхԓ. Тӑм йисн айдат ёх ӑн тєрмӑԓӑԓӑт йис вєрӑт тәса вәты хуята вәнԓтыйԓты.

Щи тумпи ЮГУ хуща бакалавриат хуята вәнԓтӑты тӑхи пўншсы, щӑта финно-угорской вєрӑт оԓӑӈӑн ясӑӈ тәԓӑт. Щӑԓта юхи хӑщум оԓӑтн университетн гуманитарной институт пўншсы, кәщая щив хӑнты мир учёной нє Софья Онина пирисы.

Тӑмхӑтԓ рәт ясӑӈ па культура вєрӑт вәнԓтӑты пӑта университетн тәп сот муԓтас щос мӑԓы. Рәт ясӑӈа арсыр факультетӑт эвӑԓт няврємӑт вәнԓтӑԓыйт. Щӑта Софья Онина – хӑнты ясӑӈ, Светлана Динисламова вухаԓь ясӑӈ тәԓӈӑн, Татьяна Молданова история па культура вєрӑт оԓӑӈӑн айдат ёха путӑртӑԓ.

Аспирантура хущи рәт ясӈӑт әхтыйн вәнԓтыйԓты пӑта интӑм шимԓ шуши хуят вәԓ. Щит щи хуятӑт, хуйтат сыры оԓӑтн вән нєпекӑӈа йисӑт.

Еԓды Сәрханԓ вош пўӈӑԓн Ас юхан мухты хәхԓәп омӑсты пиньщӑсы муй ӑнтә? Уша йис, Ас юхан мухты хәхԓәп омӑсты вєра муйсӑр нєпекӑт мосԓӑт, щитӑт иса тәса ԓэщӑтман вәԓԓӑт. 40 процент арат Югра мўв бюджет эвӑԓт, 60 процент – Федеральной бюджет эвӑԓт єсӑԓԓы. Тӑԓаӈтєԓн щит 44 верста хўват Ас юхан мухты хәхԓәп тывԓ.

Путӑр хӑншӑс:
Ирина Самсонова

Мосты ԓєтутӑт па пурмӑсӑт тəсыйт

Лӯң, сӯс пурайн Нижневартовской районӑн ԓыв саттэԓа вер тӑйты ёх ай кəртӑта мет мосты ԓєтутӑт па пурмӑсӑт тəсӑт.

Нижневартовской район агропромышленной верӑт тəты кəща нє Г.В. Власова лупӑс, лӯң па сӯс пурайн «Корлики» нємпи тӑхи ёх 429,8 тонна арат мосты ԓєтут па пурмӑс Корлики, Сосновой Бор, Ларьяк кəртӑта тəсӑт, щит эвӑлт Корлики воша 347,8 тонна арат ԓєтут па пурмӑс йиԓ.

Щи тумпи «Газпромнефть – Региональные продажи» нємпи тӑхи ёх Корлики кəрта 120 тонна арат бензин па 10 тонна арат дизельной утӑт тəсӑт.

«Корлики» тӑхи ёх тумпи мосты ԓєтутӑт па пурмӑсӑт Ларьяк па Чехломей кəртнӑңа па щурас хуятӑт ищи тəԓӑт. Ларьяк кəртӑн 7 щимӑщ тӑхи, Чехломей – и тӑхи ёх оԓ мӑр мосты ԓєтутӑт па пурмӑсӑт тəԓӑт.

Мосԓ лупты, хуты Нижневартовской район Варьёган, Аган, Ваховск па Охтеурье кəртӑтн машинайт ӈ̆ӑнхты ӓш вəԓ, щирн ԓыв саттэԓа вер тӑйты ёх ԓапӑт мӑр 2-3 пӯш мосты утӑттəты веритԓӑт.

Людмила Теткина хӑншум айкеԓ
хӑнты ясӑңа тулмащтӑс:
Людмила Гурьева

Округ мир вухн нётԓыйт

Ас потты тыԓӑщ 19-мит хӑтԓӑн «Югра» нємпи айкеԓӑт ӑкӑтты хотн видеоконференция вəс. Департамент кəща нє Тереза Анатольевна Пономарева путӑртӑс, муйсӑр верӑт тӑм оԓ мӑр социальной верӑт тəты департамент лэщӑтӑс, муйсӑр верӑт па оԓн верты питԓӑт.

Кəща нє путӑртӑс, муйсӑр нётупсы верӑт тӑм оԓ мӑр лэщӑтсӑт, мӑта ёха тӑм оԓ мӑр нётсӑт. Социальной верӑт тəты департамент Россия луваттыйн вəԓты верӑт лэщӑтман рəпитԓ, щи киньща па юкан нумӑс тӑйԓ сыр-сыр йиԓуп верӑт лэщӑтты, нӯшая муй па давӑрта вəԓты ёха нётты.

Россия луват верӑт лэщӑтман вухн нётԓӑт нӯшая вəԓты нявремӑң мира, мӑта ёх 3-7 лувӑт няврем тӑйԓӑт. 2020-мит оԓн вух сухуптӑсӑт оԓӑң няврем па хəԓмит няврем сема питум пӑта. Па щи мира, мӑта ёх нӯшая-давӑрта вəԓԓӑт. Ар няврем тӑйты мира хӯвшӑк мӑр эвӑлт Югорской семейной капитал нємуп вух сухуптӑԓы, щит 150 щурӑс, щӑԓта па ӑшкола па институт нявремӑта ӈ̆ӑнхты пӑнт вух сухуптӑԓы. Щи киньща тӑм оԓн нумӑс пунсӑт па рӯтьщӑты тӑхия ӈ̆ӑнхты пӑнт вух сухуптӑты пӑта вух вəйтты.

Няврем мӯң мӯвевн ки сема питӑс, ӑңкеԓаащеԓа 20 щурӑс шойт вух мойԓӑԓы, хурамӑң карты хушапа пунман.

Вəна ю̆вум мира тӑм департамент па нётԓ. Ӑн рəпитты пенсияя питум хӑннєхэя 3 щурӑс шойт вух сухуптӑсӑт, щӑԓта па телевизор вантты карты шəпат лəтты пӑта вухӑн па мӑсыйт.

Мӯң мӯвевн тӑм департамент мəшӑң ёха па нётԓ, щит нємасыя вəн хотӑт вəԓԓӑт, мӑта тӑхийн и тыԓӑщ муй па и оԓ мӑр вəԓты пищ вəԓ. Щи мӑр мəшӑң ёх муйсӑр вера вəнԓтӑԓыйт, щи ю̆пийн ԓыв еԓԓы пӑкты кемеԓн рəпитты питԓӑт.

Тереза Анатольевна ясӑң щирн, тӑм давӑрт атум мəш оԓн ԓыв йиԓуп сыра рəпитты питсӑт. Тӑта рəпитты ёх нётупсы мет мосԓ мəша ю̆вум хӑннєхуята, ԓывеԓа щи атум мəша ю̆вум ёх пиԓа рəпитты мосԓ.

30-кем щурӑс пирща ю̆вум ёха, ар нявремтӑйты хуятӑта мосԓ пуртəн па ԓєты утӑт ортты па тəты. Тӑм тӑхийн ӈ̆ма нётԓӑт волонтёрӑт. 18 щурӑс хӑннєхэя давӑрт нумӑсԓаԓ ӈ̆ма лэщӑтты пӑта нётупсы мосԓ.

Вəщ тыԓӑщ вӯш эвӑлт Контакт-центр рəпитԓ, щӑта карты пун мухты муԓты верӑт оԓӑңӑн иньщӑсты пищ вəԓ. Карты пун номерӑԓ – 8 800301 4 43. Кашӑң хӑннєхə тыв звонитты пӑкԓ па сыр-сыр верӑт оԓӑңӑн иньщӑсты пищԓ вəԓ.

Тӑм атум мəш мӑревӑн иса 5 сыр йиԓуп сухуптӑты вер тывӑс. Ар нявремӑң мира 35 щурӑс шойт вух сухуптӑсӑт. Щӑԓта нётты вух нӯшая вəԓты мира, няврем давӑԓты имиета, ӑшкола 11 класс етшуптум нявремӑта сухуптӑсы.

Щӑԓта Тереза Анатольевна лӯв департаментӑԓ оԓӑңӑн вəн кəща ёх лупум ӈ̆м ясӑң лупӑс. Югорской семейной капитал нємуп вер «топ-10» мет ӈ̆м верӑт кӯтн вəԓ, тӑта ишӑксайт, муй вӯрн вух сухуптӑԓы па муй тӑхия щи вухӑт мӑнԓӑт. Мира нётты тӑхет кӯтн мӯң Югра мӯвев мет оԓӑң тӑхийн вəԓ, муй вӯрн ԓыв тащӑң ёх пиԓа рəпитԓӑт. Иса 175 тащӑң ёх тӑм верӑта нётԓӑт, ԓыв ԓєты утн, пурмӑсн, пуртəнӑн па сыр-сыр верӑтн 12 щурӑс хӑннєхэя нётԓӑт.

Югра хуща тывум ветсыр вер лӯңӑтԓайт мет нумсӑң верӑта. Агентства стратегических инициатив щирн тӑмӑщ проектӑт «Услуга без чиновника», «7 новых идей по борьбе с бедностью» мет ӈ̆мӑт, иса Россия луваттыйн щи верӑт лэщӑтты мосԓ.

Путӑр хӑншӑс:
Пётр Молданов

Ай кәртӑт хўват я̆ӈхӆӑт

Н. Ташланов

Щимӑщ машинайн тохтурӑт округ хўват я̆ӈхӆӑт. П. Молданов вєрум хурӈӑн

Мўӈ Югра мўвевн тӑӆ тәрумн вєра ищки, ӆўӈӑн па вєра йиӈкеӈ, щит ӆорӑт, хәрӑт. Кев ёш ки ӑнтәм, машинайн я̆ӈхты пищ иса ӑнтәм. Тӑм ӆорӑт муй па хәрӑт кўтн, ай вошӑтн, ай кәртӑтн йистєӆн ар мир вәӆ.

Щи ёх ищи мәшитты вєр тӑйӆӑт, ӆывеӆа ищи леккӑр нётупсы мосӆ. Щи хуятӑта нётты пӑта «Центр профессиональной патологии» нємуп тӑхийн рәпитты леккӑр ёх нумӑс вєрсӑт, муй вўрн щи кәртӑта я̆ӈхты, муй вўрн хўв мўвн вәӆты мәша ювум ёха нётты, муй вўрн щи хўв тӑхета мәшӑт уша вєрты пурмӑсӑт па сыр-сыр утӑт тәты.

Тӑӆн Асэв потты юпийн ӆыв тӑӆ ә̆шӑт хўват нємасыя вән машинаятн, ӆўӈӑн па «Николай Пирогов» нємуп тўтӑӈ хопн я̆ӈхӆӑт.

Ар оӆ мӑр тӑмиты рәпитман леккӑр ёх ар пўш ә̆ш кўтн ёрмийӆсӑт. Тӑӆ тәрумн, ищки муй па вотас хӑтӆӑтн кашӑӈ техника щи ә̆шӑт хўват я̆ӈхты ӑнт пӑкӑӆ. Хўв, вән машинайт ващ ә̆шӑтн ёрумты вєр тӑйӆӑт, ӆоньщ кўтн, ӑплӑк кўтн кєрӆӑты пищеӆ иса ӑнтәм. Щи пӑта «Центр профпатологии» хуща рәпитты ёх нумӑс вєрсӑт мўӈ мўвевн я̆ӈхты пӑта нюр йиӆуп машина вєрты. Ващ ә̆шӑтн ат я̆ӈхӑӆ, ӑплӑк кўтн аӆ ёрмӑӆ, щи нумсэӆ нєпек вўша тәсэӆ. Щи нєпек машинайт вєрты Саратов воша ЗАО «Радиант» хуща тәсэӆ. Щӑта рәпитты ёх тӑм нєпека вантман йиӆуп машина вєрсӑт.

Щиты щи мўӈ округев хуща нюр тӑм мўва мосты машинайт юхӑтсӑт. Тӑм машинайт хуща иса вєрӑт я̆ма ӆэщӑтсайт, тӑм техника ӆавӑрт ә̆ш хўват я̆ма я̆ӈхӑӆ, па сыр-сыр леккӑра мосты хот йитӑт, мосты пурмӑсӑт тӑйӆ. Щи пурмӑсӑт хот йитӑт ӆыпийн така омсӑӆтуман вєрсайт.

Касӑӆты щира ӆэщӑтум леккӑр хотӑт – щит кӑт вән машинайӈӑн, анас иты я̆ха кӑртӑщман я̆ӈхӆӑӈӑн. Профпатология центр вән тохтур ики Николай Ташланов путӑртӑс:

» *Тӑм касӆуптуман тӑйты леккӑр хотэв кӑт грузовик тӑйӆ, хәӆум тосн щи машина вєрман, щи тосӑт хуща па хәӆум пиӆӑӈ кусэӈ кўрӑт тӑйӆ, иса хәт кўр. Щӑӆта па ӆўвеӆа я̆ма мәступтум анас юкан хот па тӑйӆ. Тӑм машина тӑйты хот йитӑтн па анасӑн вәӆты хот йитӑтн сыр-сыр леккӑр пурмӑсӑт вәӆӆӑт, иса лапӑт щимӑщ хот йит.*

Касӑӆты щира ӆэщӑтум леккӑр хотӑт тӑйӆӑт рентген пурмӑс, єсум хир хура вўты карты пурмӑс, УЗИ вєрты хот йит, имет вантты хот йит, лабораторияйт.

Н. Ташланов лупум ясӑӈӑн, леккӑр ёх вєра я̆ма рәпитӆӑт, пурмӑсӆаӆ така шавиман тӑйӆӑӆаӆ. Муйсӑр леккӑр пурмӑс ай воша мосӆ, щит ӆыв кәрт эвӑӆт юхтум нєпек мухты уша вєрӆэӆ. Ай вошн вәӆты кәща ёх хӑншӆӑт, муй ӆывеӆа мосӆ. Щив мӑнтыйн мосты леккӑр пурмӑс пӑнӑн щи вўӆӑт, мосты тохтурӑт щив мӑнӆӑт.

Касӑӆты щира ӆэщӑтум леккӑр хотӑт иса тӑхетн я̆ӈхӆӑт, ӆўвеӆ атум тәрум ӑнтәм, ӆавӑрт ә̆ш ӑнтәм. Воша юхӑттэӆн леккӑр хот йитӑт хуща сора леккӑр пурмӑсӑт ӆэщӑтӆайт, мӑнты ки сонтумӑӆӑт, сора щи хот йитӑт пурмӑс похӆа я̆ма ӑкӑтӆайт па пурмӑс шавиман еӆӆы мӑнӆӑт. Тӑм хот йитӑт ӆыпийн хошум па тўтӑӈ нуви, мәшӑӈ ёха я̆м, тохтурӑта рәпитты ә̆мӑщ.

Кәща вән тохтур ясӑӈӑн, тӑм пурмӑсӑӈ хот йитӑт, па щӑта рәпитты тохтурӑт ин я̆ма ӆэщӑтыйӆман вәӆӆӑт, Асэв поттыйн еӆӆы щи сонтумӑӆӑт, касӑӆман кәртӑт хўват мӑнӆӑт.

Путӑр хӑншӑс:
Пётр Молданов

Конда мўв вәԓупсы

Мўӈ Югра мўвевн вошӑт кўтн ӑӈхты щира ар карты ә̆ш ӑнтәм. Итәх вошӑта тәп тӑԓ мӑра вєрӑнтты ә̆шӑт хўват путлӑты пищ вәԓ. Щӑԓта йиӈк тыйн, мўв тыйн вәԓты ай вошӑта рӑхԓ тәп тухԓӑӈ хопн ӑӈхты.

Ёмвош округ Конда мўвн Алтай, Болчары, Ильичёвка, Кама, Карым, Кондинское, Луговой, Никулкина, Старый Катыш па Шугур вошӑт кўтн ԓўӈӑн юхан хўват тўтӑӈ хоп ӑӈхӑԓ, тӑԓн щи кәртӑтн вәԓты мир тухԓӑӈ хопн тәтыԓяԓыйт. Щӑԓта Супра, Ильичёвка, Никулкина, Сотник, Старый Катыш ай кәртӑтн ԓапка ӑнтәм. Щи пӑта тыв ԓєтут ӑн тәтыԓяԓы. Вантэ, тӑм кәртӑтн нємԓ хуят ӑн вәԓ, тәп ԓўӈ па сўс пурайн тыв ёх юхтыйԓԓӑт.

Конда мўв ԓуваттыйн карты ә̆ш ӑнтәм, щи пӑта вошӑта ԓєтут па пурмӑс лыпӑт хойты па васы мӑнты тыԓӑщӈӑн пурайн 2020-мит оԓн юхан хўват тўтӑӈ хопн па тухԓӑӈ хопн тәсы.

Ӑшкола хотӑт, ай эвет, пухӑт хӑтԓ мӑр тӑйты тӑхет, пәԓьницайт па кўлуп хотӑт тӑԓ кєша ԓэщӑтман вәԓԓӑт. Бензин, соляра па кев лавӑӈ вошӑтн хотӑт хошмӑԓты кєша ищи ԓўӈ мӑр тўтӑӈ хопӑтн мосты арат тәсы.

Щӑԓта мир Конда мўвн тӑԓаӈа па ӑма вәԓԓӑт. Йиԓуп коронавирус мәшн шимԓ хӑннєхә мәшитԓ. Тӑм ԓавӑрт турӑх мәш еԓԓы ӑн мӑнтӑԓ кєша Кондинской районӑн оперативной штаб тӑхи ԓэщӑтса.

Ԓыв щиты рәпитԓӑт, ԓәԓн йиԓуп коронавирусной мәшн Конда мўв мир аԓ мәшитсӑт. Щи кєша ԓыв тӑмӑщ вєрӑт ԓэщӑтԓӑт:

- ◆ Газетайт, телевидения па радио мухты ԓыв мира путӑртԓӑт, муй вўрн коронавирус атум мәша ӑн йиты па муй щи кєша вєрты мосԓ;
- ◆ Атум мәш еԓԓы ӑн хәӈтӑԓ пӑта мир вәԓты хотӑтн подъезд тӑхет, ӑшкола хотӑт, ай эвет, пухӑт хӑтԓ мӑр тӑйты тӑхет, пәԓьницайт па кўлуп хотӑт нємасыя дезинфицирующий утн нєрлайт;
- ◆ Атум мәша ювум ёх вантман тӑйԓайт, ԓәԓн ԓыв эвӑԓтаԓа мәш тӑԓаӈ хуятӑта аԓ хәӈхӑԓ;
- ◆ Хӑннєхә нумсӑԓ ӑма йиты пӑта телефон доверия рәпитԓ;
- ◆ Полиция, Роспотребнадзор па оса тӑхетн рәпитты ёх вантман тӑйԓӑт, ԓәԓн мир нємасыя сух вєнша ат ԓәмӑтԓӑт, ёшԓаԓ ванкўтԓы люхитман ат тӑйԓӑт, ар мира ӑха ӑктӑщийԓты ӑн рӑхԓ;
- ◆ Ԓєтутӑт, пуртәнӑт тын нух аԓумты ӑн рӑхԓ, щи вєр әхтыйн вантман вәԓԓӑт;
- ◆ Волонтёр ёх мира нётман рәпитԓӑт;
- ◆ Ԓыв рутэԓа щурасԓӑты хуятӑт муниципальной поступсэт унтасн тӑм ԓавӑрт мәш вәԓты пурайн вухн нётԓайт;

Кондинской район пәԓьница. ugra.aif.ru эвӑԓт вўюм хур

- ◆ Итәх хуятӑт юԓта рәпитты питсӑт.

Кондинской районӑн рәпитты хуятӑт кашӑӈ хӑтԓ пуртәнӑт артащман тӑйԓӑԓаԓ, ԓәԓн мосты ут иса аптека хотн ат вәс. Итәх пурайн Конда мўв пуртән тыныты тӑхетн мосты ут ӑнтәм, тәп щимӑщ вєрӑт имухты ԓэщӑтԓайт. Ин пуртәнӑт аптека хотӑта Конда мўвн и ԓапӑт мӑр кӑт пўш тәтыԓяԓыйт.

Щи тумпи Кондинской район ԓуваттыйн, щит Лиственичный, Ягодный, Шугур, Ямки, Юмас, Алтай, Дальний па Кама ай кәртӑн ФАП тӑхет рәпитԓӑт. Мосԓ лупты, Алтай вошн ФАП тӑхия пєӈк лекщитты тохтур 0,5 щирн рәпатая мосԓ. Щӑԓта Алтай, Шугур, Юмас вошӑтн мир ӑмӑԓтӑты щира ай тохтур кӑншԓӑт.

Конда мўв ԓапкайтн па пуртән тыныты хотӑтн мир тӑрумты кєм вєнша ԓәмӑтты сух па вет ԓўйп посӑт па антисептик утӑт вәԓԓӑт.

Вєнша ԓәмӑтты и сух тынԓ 15 шойт вуха хойԓ, вет ԓўйп пос – хәс шойт вух па антисептик тын 30 шойт вух.

Щӑԓта Конда мўвн 12 вош интернетн вєрман вәԓԓӑт. Щи тумпи IT-стойбище вєр мухты васы мӑнты тыԓӑщн Карым ай кәрт интернетӑӈа йис. Шугур воша ищи 2021-мит оԓн интернет вєрԓўв.

Кондинской мўв
кәща ёх китум
айкеԓ хӑнты ясӑӈа
тулмащтӑс:

Ульяна Вэлла

Коронавирус йилуп кăши олăӈăн

Тăм ванăн мўӈ редакцияев эвăлт округ ямăлты вєрăт тəты департамент кəща хə А.А. Добровольский коронавирус йилуп мəш олăӈăн иньщăссўв. Щи департамент кəщайт юхлы ясăӈ китсăт.

Интăм округев хўваттыйн 39 283 хăннєхə COVID-19 мəшн мəшитлăт, лыв эвăлтэлa шуши хуятăт ищи вəлдăт, тəп ин ăн хăншлы, мăта мир эвăлт мəшăӈ хăннєхə, щирн ăн вəлы, муйкєм арат хăнты, вухаль па юрн мир кăшитлăт.

Югра мўвн 52 кəртăн шуши мир вəлдăт. Шуши мир мəшăӈ ёх тухлăӈ хопн Нягань вошăӈ «Центр медицины катастроф» тăхия па округ пəльницая тəлыйт.

Округев хўваттыйн пəльницайтн мəшăӈ ёх лекщитты пăта 4 щурăскєм нуры лəщăтман вəл. Нуви сăӈхум вошăӈ пəльницайн 55 нуры лəщăтсы.

Россия мўвев мир ямăлты министерства поступсы хўват коронавирус мəшн мəшитты ёх пəльницайт хуща хулыева тəрум пăта лекщитлыйт.

Интăм Россия мўвев Минздравсоцразвитие министерства поступсы щирн ай кəртăтн ай тохтурăт ищи вєритлăт мəшăӈ ёх лекщитты, лыв нємасыя щи вєра вəнлтыйлсăт.

Россия правительства кəщайт поступсы щирн щи мəш лекщитты тохтурăт аршăк тылăщ вух ёша холумтты питсăт, вантэ, щиты рəпитман лыв ищи щи лавăрт мəшн хойты вєритлыйт.

ВƏЯТН ЩИ ОЛĂӇĂН

Йилуп коронавирус мəш ăн хойты пăта мосл:
– ванкўтлы хəс секунда мăр луньщăхн ёш люхăтты;
– люхăтты щир ăн тăйлăты ки, нємасыя салфеткайн ванкутлы ёш мəӈхты мосл;
– ким єтты пурайн, лапкайн, автобусн па па тăхетн иса вєнш сух щăшкан тăйты мосл. Кашăӈ 2-3 шос юпийн щит пєлăтты мосл;
– вəна пєлка ювум ёха ăн рăхл хулт пєла яӈхты, вантэ, лыв хронической мəшăт тăйлăт, щирн имухты щи мəшн хойты вєритлыйт.

Тăм путăр хăншмєм пурайн, щит ван хăтлуп тылăщ 23-мит хăтл вəс, мўӈ уша вєрсэв, хуты юхи хăщум ат-хăтл мăр округев хўваттыйн 219 хуят щи мəшн хойсы.

Ийха лўӈăтты ки, 1 141 902 хуят анализăт мăсăт, лəлн уша вєрты, мəшитлăт муй ăнтə.

Артăлăты ёх уша вєрсăт, мăта луват хăннєхуятăт мəшитлăт. Уша йис, 0-17 ол луват – 29 хуят, 18-29 ол луват – 17 хуят, 30-49 ол луват – 78 хуят, 50-64 ол луват – 61 хуят, 65 ол луват вўш эвăлт – 34 хуят.

Путăр хăншăс:
Людмила Гурьева

Лавăрт мəш эвăлт пуртəн

Ёмвошн вəн тохтурăт айкел хăншты ёх пила вəйтантыйлсăт. Лыв ай павăтсăт, муй вўрн йилуп коронавирусной мəш эвăлт вакцина вєрты питла.

Югра мўвн мир лекщитты вєрăт тəты кəща ики А. Добровольский лупăс:

» *Тăм ванăн Ёмвош округа и щурăс 300 вакцина тəсы па 707 хăннєхə щи утн вєрсайт. Ин вакцина Нижневартовск, Сəрханл, Нефтеюганск па Ёмвош пəльницайтн мира омсăллайт. Еша вəлман вакцина Ёмвош округ кашăӈ района па воша тəлы. Мєт сыры тохтурăта, някрємăт пила рəпитты хуятăта, социальной вєрăт əхтыйн мир пила кăпăртты хăннєхəйта пуртəн вєрла. Щăлта щи пуртəн турăх, сăм, сахарной диабет мəшăт тăйты хуятăта омсăлла. Щи юпийн полиция вєрăтн па кашăӈ хăтл мир пила рəпитты ёх, арсыр тăхетн вəнлтыйлты айлат ёх вакцинайн вєрлайт. Айлтыева 18 ол киньща вəна ювум кашăӈ хуят вакцина пуртəнăн омсăлла. Щи кўтн вакцина вєрты муй ăн вєрты, щи олăӈăн хăннєхə лўв рута нəмăсл.*

Ёмвош округ пəльница кəща нє Е. Кутефа ясăӈ эвăлт уша йис, вакцина вєрты щира лыв яма лəщăтыйлсăт. Щимăщ ут вєрты елпийн кашăӈ хăннєхə пила тохтур путăртăл. Щăлта мăта хуят калэлн антитела нємуп ут тăйл ки, щирн əхăтшăк вакцина вєрты мосл.

Елды Ёмвошăӈ тохтур нє С. Гасанова ай павтăс:

» *Тăм вакцина кăт пўш вєрты мосл. Сыры олăӈ ут вєрла, па 21 хăтл мăнты юпийн кимăт ут омсăлла. Щăлта 42 хăтл вəлты юпийн тохтурăт вантлăт, муй иты хăннєхə лыпи па кăлы рəпитл. Мєт олăӈ кăт тылăщ юхлы Югра мўвн вакцина вєрум 15 хăннєхə ин мўӈ вантман тăйлăлўв, хутыса лыв вəлдăт. Мосл лупты, лыв ăн мəшитлăт, иммунитетэл ям. Вакцина лывела яма мəстăс.*

Щи тумпи тăм вəйтантупсыйн уша йис, Югра мўвн вəлты мир 2021-мит олн айлтыева хулыева вакцинайн вєрты питлайт.

Путăр хăншăс:
Ульяна Данило

Вән мойлупсыйн катлуптӑсы

Лӯв Нуви сӑңхум районӑн мир пирию депутата ар оԓ мӑр вәԓ, няврємӑт пиԓа рәпитты хошԓ. Щи тумпи лӯв ӑңки, кӑт пух єнмӑлтӑс, ин щащия йис. Щимӑщ каркам хӑннєхә Клавдия Николаевна Канева (эви опращ нємԓ Молданова) Амня вошн вәԓ. Тӑм ванӑн Клавдия Николаевна ар оԓ мӑр нявремӑт пиԓа рәпиттаԓ пӑта «Почётный работник воспитания и просвещения Российской Федерации» нєм ёша павтӑс.

Амня вош интернатн вәԓты нявремӑт. Е. Молданова вєрум хур

Вантэ, кашӑң хӑннєхә вәԓтаԓ са имухты хән хәя-воя йиԓ. Клавдия Николаевна ар нявремӑң Молтан ёх хотн сєма питӑс па єнмӑс. Худна айдата вәԓмаԓн лӯв ӑңкиԓы хӑщӑс. Лӯв киньщаԓа ай апӑлыԓаԓ иса вӯруман тӑйсӑԓә, еԓды вәнлтыйлты нётсӑԓә. Ащеԓ Николай Кузьмич Молданов ар оԓ мӑр Касум совхозн вӯԓы тащӑт давӑлман рәпитӑс. Лӯв ям нумсуп хӑннєхә вәс. Эвеӈ хот, пухӑң хот єнмӑлтӑс.

Клавдия Молданова Амня вошн ӑшкола етшуптумаԓ юпийн Ёмвош педучилище хуща нявремӑт вәнлтӑты нєңа йис. Щи юпийн єнмум мӯвԓа июхлы юхтӑс па Амня вош ӑшколайн ай нявремӑт вәнлтуман рәпитԓ. Щӑԓта 2004-мит оԓ вӯш эвӑлт Касум ӑшкола кәща лӑңкӑр нєңа вәԓ. Лӯв иса 31 оԓ мӑр айдат ёх пиԓа рәпитԓ. Щи арат оԓ рәпитмаԓ мӑр Касум вәнтар ар эви па пух вәнлтӑс. Щи тумпи лӯв 1996-мит олн Екатеринбург вошн университет етшуптӑс.

Лӯв рәпатайлн арсыр йиԓуп вєрӑт лэщӑтԓ. Вәнлтӑты нявремлаԓ сыр-сыр кӑсупсэтн кӑслӑт. Район луваттыйн лыв ар пӯш нух питыйлсӑт. Щиты 2018-мит олн «Большая перемена», «Каркам ёшиет», «Дорог много – моя одна!», «Твой дом» нємпи кӑсупсэтн лыв нух питсӑт.

Щӑԓта 2019-мит па 2020-мит олӑтн Касум мӯв эвет па пухӑт Клавдия Николаевна унтасн ищи ар тӑхетн кӑслӑт. Щи тумпи Амня вош ӑшколайн нявремӑт хӑрщия рәпитты волонтёр вєр 2011-мит оԓ вӯш эвӑлт тәԓԓә. Лӯв тыв айԓат ёх хущлӑԓә, ләԓн лыв каркама ат рәпитсӑт. Лыв яха пәльница хот пӯңӑԓн хәԓ юхӑт омсӑԓсӑт. Щӑԓта Амня вош хӯлэт нявремӑт пиԓа сыстамтԓӑт. Щи тумпи вошеԓ пӯңӑԓн вәнтӑт, юханӑт вантыйлман тӑйԓӑт, ләԓн нємӑлт хуят лєваса нампар ӑн вущкӑс.

Клавдия Николаевна нявремӑт пиԓа кӑпӑртты ёх рәпата вантыйлман тӑйԓ, ләԓн интернатн вәԓты эвет па пухӑт яма ат вәсӑт па вәнлтыйԓсӑт. Вантэ, интӑм йиԓуп вәԓупсыйн ай ёх вәнлтӑты лавӑрта йис. Нявремы вәнлтӑты вєр тәса па яма мӑнты пӑта лӯв эвет, пухӑт пиԓа вещкат нумӑсн па ләхсӑңа вәԓ. Вантэ, щи пурайн пушхиет вәнлтӑты хӑннєхәя эвӑлты питԓӑт па вәԓупсы ям ӑш холумԓӑт.

Мосԓ лупты, Амня вошн вәнлтыйлты па ӑшкола етшум нявремӑт вәнлтӑты нєнеԓ сӑмӑңа тӑйԓәԓ. Молтан нє эвет, пухӑт пиԓа 31 оԓ рәпитман уша вєрӑс, тәп нявремӑт пиԓа яма путӑртман тывԓ лывты тәса вәнлтӑты.

Клавдия Николаевна вәнлтӑты нявремӑт арсыр кӑсупсэтн ӓрӑщԓӑт, сыр-сыр лӯңтупсэтн лэщӑтум нєпеклаԓ ванлтӑԓӑт, ёмӑңхӑтԓӑтн арилӑт па яклӑт.

Ван хӑтлуп тылӑщ 28-мит хӑтӑлн Клавдия Николаевна сєма питум хӑтлӑԓ. Мӯң, «Хӑнты ясӑң» газетайн рәпитты ёх, нӑңена вән вӯща ясӑң китлӯв! Ешӑк Клавдия Николаевна! Нӑң сєма питум хӑтлэна лӑңхаԓӯв лупты:

К.Н. Канева

» Уяңа, пищаңа ар оԓ нӑң вәԓа. Єнмум мӯвиенӑн, Ёмӑң Касум Най омӑсты мӯвенӑн-йиңкиенӑн еԓды шӓшты ӓрӑн ат мӑԓыйн! Хӯв йис, хӯв нәпӑт тынӑң хӑннєхуятэв!

Путӑр хӑншӑс:
Ульяна Молданова

Еремей Айпин нємуп ԓўңтупсы

2020-мит оԓ Ас потты тыԓӑщ 19-21-мит хӑтԓӑтн Уньюган вошӑң Е.Д. Айпин нємуп киникайт ԓўңӑтты хотн «Айпинские чтения» нємпи II –мит научно-практической вәйтантупсы мӑнӑс.

Е.Д. Айпин

ԒЎңтупсы пурайн

Тӑм ԓўңтупсы хӑнты мир писатель, оса вєрӑт тәты хӑннєхә, Россия мўв ԓуваттыйн писателят тӑхия ԓўңты хуят, Югра мўв культура вєрӑт әхтыйн заслуженный рәпатнек, Ёмвош округ шуши мир Ассамблея кәща хә Еремей Айпин хӑншум путрӑт, ԓўңӑтты арӑт па ясңӑт пӑта кимит пўш ԓэщӑтԓы. Тӑм оԓн мирхот интернет хуща онлайн щирн вәс.

Щит Ёмвош, Сәрханԓ, Москва, Нижневартовск, Донецк (Украина мўв) па Уньюган вошӑт эвӑԓт учёнойт, культура па вәнԓтӑты вєрӑт тәты ёх, киникайт ԓўңӑтты хотӑт па йис пурмӑсӑт ӑкӑтты па шавиман тӑйты тӑхет рәпатнекӑт, оса вєрӑт тәты нєңӑт-хәйт па округ кәща тӑхет ёх.

Ийха ӑктащум ёх кўтәԓн хӑнты мир писатель ики хӑншум ԓўңӑтты арӑт оԓӑңӑн, муй щирн Югра мўв ӑшколайтн няврємӑт Е.Д. Айпин хӑншум путрӑт ԓўңӑтԓӑт па вәнԓтӑԓӑт, хутыса писатель хә киникайт хўват хӑннєхә нумсӑңа па мутрая йиԓ па па вєрӑт оԓӑңӑн путӑртсӑт.

Мосԓ ястӑты, Уньюган кәртӑн Е.Д.Айпин нємум хоттєԓ ёхӑң киникайт ԓўңӑтты тӑхи йиԓуп хота касԓӑс. Щит пӑта ԓўңтупсы тумпийн ийха ӑктӑщум нєпекӑң хуятӑт тӑм амтӑң вєр постӑсӑт. Ԓыв онлайн щирн киникайт ԓўңӑтты хот яма нўх вантӑсӑт.

«Айпинские чтения» нємпи II–мит научно-практической вәйтантупсы Ас-угорской институт рәпатнекӑт ԓэщӑтты нётсӑт. Мєт апрӑңа филологической наукайт кандидат, литература вєрӑт әхтыйн научной рәпатнек В.Л. Сязи па педагогической наукайт доктор па профессор ики А.Н. Семёнов вәсңӑн. Ԓын хӑнты мир писатель ики Е.Д. Айпин хӑншум путрӑт ямсыева нух вантсӑңӑн па щитӑт хўват айкеԓ тәсңӑн. В.Л. Сязи путӑртӑс, муй щирн Еремей Айпин Ӑңки хурас путрӑтн вантԓӑԓ. А.Н. Семёнов ай тәс, хутыса хӑнты мир писатель хӑншум ԓўңӑтты арӑт хўват нәмӑсты вєр оԓӑңӑн уша вєрты рӑхԓ.

Оԓӑңмит «Айпинские чтения» нємпи ԓўңтупсы 2018-мит оԓ вәйт ԓор тыԓӑщ 28-29-мит хӑтԓңӑнӑн вәс. Щи пурайн тӑм кәртые нємасыя пирисы, вантэ, тӑта вәԓты киникайт ԓўңӑтты хот Е.Д. Айпин нєм тӑйԓ.

Тӑм ванӑн Югра мўв губернатор премия щирн литература вєрн «Художественная проза» нємн Е.Д. Айпин хӑншум «В поисках Первоземли» нємпи роман нух питӑс.

» *Тӑм мойԓупсы ёша катԓуптӑты шєңк амтӑң. Вантэ, ям, хуты мўң Россия мўвев ёх тәса вәԓӑт, хуты хӑншум путрєм хўват хӑннєхә нумсӑңа, мутрайңа йиԓ па кащӑң хӑтԓ вәнԓтӑԓ, ԓәԓн арсыр йиԓуп, әмӑщ па мосты вєрӑт оԓӑңӑн уша павӑтты*, – хӑнты мир писатель ики лупӑс.

Мосԓ ястӑты, хуты Югра мўв губернатор литература вєрӑт әхтыйн нємпи премия мойԓӑты вєр кашӑң оԓ ԓэщӑтԓы. Щи еԓпийн писателят, поэтӑт па айт тәты ёх эвӑԓт пириюм артаԓӑты ёх мєт әмӑщ па нумсӑң путрӑт, ԓўңӑтты арӑт хӑншты хуятӑт киникайт яма нух вантԓӑт па мєт мосты нєпек пириԓӑт. Еԓԓы округ кәща нє литература вєрн нўх питум хӑннєхә вуԓаң мойԓупсыйн мойԓӑԓԓэ.

Тӑм мойԓупсы нӑԓ вєр хўват ёша павӑтты рӑхԓ. Щит «художественная проза», «поэзия», «документальная», «публицистическая», «литературоведческая», «научно-популярная литература» па «детская литература».

Путӑр хӑншӑс:
Ирина Самсонова

Сăм кăши-мәш оԓăңăн

Интернет хўват «Тохтур эвăԓт иньщăсԓум» нємпи вєр вантты рăхԓ. Тăм карты кеԓ кашăң ԓапăт хăтԓ мăр хәԓум пўш рәпитԓ: понедельник, вторник па четверг.

Муй пăта щимăщ вєр ԓэщăтԓы. Ԓәԓн округевн вәԓты кашăң хуят сăмԓ оԓăңăн муԓты мосты ут уша ат вєрăс. Тăм вєр ван хăтԓуп тыԓăщ оԓăңмит хăтԓăн тывăс.

Тăм вуԓаң вєр тăм атум коронавирус кăши-мәш тывум пурайн шєңк мосԓ. Щи мăр «горячая линия» тăхия 38 хăннєхә карты кеԓ хўват путăртсăт. Тохтурăт пиԓа путăртты ӱпийн 14 хуят пәԓьницая вантты пăта вохсыйт. И хуята сора кєши операция вєрсы.

Щимăщ нётты вєр ăԓ хăннєхуятăт пăта вән унтас тәԓ.

Здравоохранения Департамент айкеԓ хăнты ясăңа тулмащтăс:
Надежда Вах

Югра мўвн вєрум утăт

Мўң округев 90 оԓа ювум пăта ємăңхăтԓа лэщăтум вєрăт кўтн ван хăтԓуп тыԓăщ 10-13-митн онлайн-пищ мухты вєрум «Югорской мўв пурмăсăт па ԓєты утăт» ванԓтупсы вәс.

Тăм тăхийн Югра 21 муниципальной мўвăт эвăԓт ёх ăкумсăт. Иса вєрман 221 ванԓтăты ԓапка щир тăхи вәс.

Щи арат тăхет эвăԓт мир тыв юхăтсăт, щит ԓєтут муй па пурмăс вєрты ёх. Тăмăщ вєр тăм ԓавăрт оԓэвн мєт мосԓ. Ёхн уша ат вєрԓа, муй тăхийн па муйсăр пурмăс ԓўв вєрăԓ па муй мира тыныты питԓ.

Тăм тăхийн вєра арсыр ԓєтутăт па пурмăсăт вәсăт, щит єплăңа вєрум нюхи, єплăң хўԓ, вәнт воньщумутăт, воньщумут эвăԓт вєрум мавăң ԓєтут, юнтты утăт па па сыр-сыр утăт.

Оԓăң хăтԓ «Югра хуща вєрум утăт» нємн пунса. Тăм хăтԓ онлайн-пищ мухты ёх ăктăщсăт па ԓыв вєрум ԓєтутԓаԓ па пурмăсԓаԓ ванԓтăсăт, ԓыв вєрԓаԓ оԓăңăн ушăң щира путăртсăт. Тăмăщ путрупсэт тăм йисн мосԓăт, ԓәԓн ёх нумăс мўң мўвев пєԓа кєрăтты. Югра сыстам па ԓăщкам мўв хăрн єнумты ԓєтутăт ăма ԓәтԓайт, па мўвăта па тәԓыйт.

Ванԓтупсы пурайн

Кимăт хăтԓ – щит «Ăм киньща ăм!» фестиваль-кăсупсы Югра муниципальной мўвăт кўтн. Щăта кăсупсы вантты па щи вєрăтн сащ тăйты ёх мєт ăм вош пириԓăт. Ԓыв ар щира щи вєр ванԓăт па мєт ăм ԓєтут муй па пурмăс пириԓăт. Мўвев хуща тывум вєрăт, рўщ щирн бренд, тăм утăт мєт ăма вєрты мосԓ тăм вәԓупсы щира па йис вєрăт щира мәстуман.

Хәԓмит, юхи хăщум хăтԓăн, тăм фестиваль-кăсупсыйн нух питум ёх мойԓупсыйн мăсыйт. Тăм оԓн нух питсăт: «Рыбокомбинат Ханты-Мансийский» ăм хўԓ па ăм ԓєтут хўԓ эвăԓт вєртәԓ пăта; оса ай вошн рәпитты хăннєхә А.А. Пушкарев, ăм нюхи па нюхи эвăԓт ăм ԓєтут вєртăԓ пăта; хәԓмит тăхия питăс «Югорские традиции» нємуп тăхи, вәнт воньщумут мава вєртәԓ пăта; щи ӱпийн мойԓупсыйн мăсы «Охтеурская звероферма», ԓыв питы вой, вўрты вой єнмăԓԓăт па щи пунăң сухăт эвăԓт пурмăсăт ёнтԓăт.

Путăр хăншăс:
Пётр Молданов

80 оԓа йис

Ван хăтԓуп тыԓăщ 5-мит хăтԓăн Нижневартовской район Корлики кәртăң ими Мария Гавриловна Хохлянкина (Прасина) 80 тăԓа йис, мўң ԓўвеԓа ар хошум ясăң китԓўв.

Щи тумпи Югра мўвев сєма питум хăтԓ вўш эвăԓт 90 оԓ постăты пăта М.Г. Хохлянкиная ар ăм ясңăт луплўв. Вантэ, ԓўв ар оԓ округев пăта тарма па вещката рәпитăс. Ăм арат оԓ ай нâврємăт вәнԓтыԓăс, щи ӱпийн хăтԓ мăр ай нявремăт вантман тăйс, щăԓта рўтьщаты мăнты пура вәнты ар оԓ хăтԓ мăр ай нявремăт тăйты хот кәщая вәс.

Ешăк Мария Гавриловна, нәптэн 80-оԓа ювємăс, щи тумпи округев 90 тăԓа йис, кăт вән ёмăңхăтԓăңăн пиԓа! Мўң, «Хăнты ясăң» па «Луима сэрипос» газетайңăнăн рәпитты ёх, тăм хăнты имия ар хошум ясңăт луплўв. Тăԓаң ёш, тăԓаң кўр, хўв йис, хўв нәпăт уяңа-пищăңа хоттєԓ ёхԓăн пиԓа вәԓа, еԓԓы щиты щи апрăңа вәԓа!

Путăр хăншăс:
Людмила Гурьева

Ай пушхиет рәт ясăңа вәнлтăл

Няврємăт вәнлтăты нє Альбина Митрофановна Кулешова Сўмăтвош район Лэв кәртăн вәԓ па рәпитԓ.

Лўв вән вухаль семьяйн 1963-мит олн вән кєр тыдăщ 7-митн Лэв кәртăн сєма питăс, щăта єнмăс. Ăңкелащеԓ – Митрофан Ильич па Ирина Алексеевна Сайнаховнăн – дапăт няврєм єнмăдсăңăн. Ащеԓ хот омăсты хәя вәс, хўл веԓпăслăс. Ăңкел вухсарăт єнмăлты хотн лєтут кавăртты нєңа рәпитăс. Щиты Альбина Митрофановна ай пура олдаԓ олăңăн путăртăс:

» Мўң ай пурайн камн ар юнтсўв, тăлн лухн сăмăңа хăтăтьлясўв. Ма Ульяна Филипповна Москвинайн вухаль щирн якты вәнлтăсыюм, щи пура вўш эвăлт ин вәнты вухаль якăт яклум. Нәмлєм, и пўш ая вәлмємн Тюмень воша фестиваля яңхсум, ух нєңева Любовь Михайловна Штаткина вәс. Мўң кимит тăхия питсўв. Любовь Михайловна «баян» нємпи утн нарăсăс, мўң яксўв. Интăм округев ёмăңхăтлăн, Вурңа хăтлăн етнхотăт лэщăтлўв, щăта вухаль щирн яклўв.

Альбина Митрофановна Лєв кәртăн ăшкола етшуптăс, щăлта нявремăт хăтл мăр лавăлты хотн 13 ол мăр няняя рәпитăс. Ёмвошн ЮГУ пўншсы, лўв щăта заочноя вәнлтылăс, 2007-мит олн етшуптăслэ, вухаль ясăңа вәнлтăты нєңа йиc.

Мосԓ лупты, тăм вухаль ими 2002-мит оԓ вўш эвăлт Лєв кәртăң нявремăт вухаль ясăңа вәнлтăл. Садикн ай пушхиет вухаль щирн арсыр ясңăт путăртты вәнлтăԓыйт.

» Ма урокăт юнтупсы щирн тәԓум. Вухаль моньщăт хўват, тăта нявремăт вәнт войт, хот войт, воньщумутăт, хўлăт олăңăн ясңăт уша павăтлăт. Вән нявремăт лапăт мăр кăт пўш хәлумьяң минута хўват вәнлтăлум, айшăк – и пўш хәс минута мăр. Ма вухаль ёрнасн лыв хущела юхтыйллум. Пушхиет пăта ищи ёрнасăт ёнтсўв, ёмăңхăтлăт пурайн лывеԓа ләмăлтăллўв. Тăта арсыр мир нявремăт вухаль ясăңа вәнлтăԓыйт. Мосԓ лупты, сыры олăтн вәнлтылум пушхиет сорашăк рәт ясңăт уша пунсăт, интăм еша лавăртшăк. Ма щирємн, сырышăк юлн ăңкиԓаԓ муй ащиԓаԓ, мосăң, рәт ясăңăн путăртсăт, интăм – ăн путăртлăт. Нявремăт әмща урокԓама юхăтлăт. Вухаль якăт якты дывты ищи вәнлтăлум, – лупăс А.М. Кулешова.

Щи тумпи Альбина Митрофановна ăшколайн внеурочной щирн нявремăт пиԓа рәпитԓ. Лўв сăк кăрăтты, вухаль щирн ёнтăсты вәнлтăл. Лупԓ, хуты айтєԓн ёнтăсты вєр сăмăңа тăйԓ. Лўв вантăс, хутыса ăңкеԓ ёнтăсăс, щиты щи интăм ёнтăԓ. Лўв тәса тўтщаң, намăт вєрты хошԓ па щи вєра пушхиет вәнлтăԓ.

Рәт вош олăңăн А.М. Кулешова щиты путăртăс:

^ А.М. Кулешова. Н. Рагимова вєрум хур

» Мўң вошевн 900 мулԓтас хăннєхә вәԓ, тәп сыры олăтн аршăк вәс. Ăшколайн 156 нявремвәнлтыйԓ. Сыры вошевн веԓум хўԓ яха ăкăтты тăхи вәс, ар хуят щăта рәпитсăт. Щăԓта щит лăп тәхăрсы. Тәп интăм Александр Игоревич Голошубин общинайԓ тăта рәпитԓ. Лыв хўԓ эвăлт арсыр єплăң лєтутăт лэщăтлăт, щи тумпи нянь, ай нянят, хўлăң па воньщумутăң нянят вєрлăт, лапкайн тыныԓăт. Ма щирємн, шєңк ям, хуты вошевн щимăщ тăхи вәԓ.

Альбина Митрофановна икеԓ пиԓа кăт эви єнмăлсăңăн, дын Ёмвошн вәлдăңăн па рәпитлăңăн, семьяңа йисңăн, пушхиеԓаԓ єнмăлԓăт. И эви Юлия Гурбанова шәкащты нявремăт єнмăлты хотн рәпитԓ, па эви – Ольга Иманова – пушхиет хăтԓ мăр тăйты хотн.

Ма лăңхаԓум Альбина Митрофановная ям ясңăт китты, хотăң ёхлаԓ пиԓа уяңа, пищăңа, тăлаңа па яма ат вәлдăт!

Путăр хăншăс:
Надежда Рагимова

Воньщумутӑт лэщӑтты пӑта йилуп вән хот йит вєрла

АО «Рыбокомбинат Ханты-Мансийский» мӯң округев па па мӯв луваттыйн нємл сащл. Єплӑң, ям хӯлӑт вєрты па тыныты пӑта сащл. Тӑта рәпитты ёх мӯң юханлӯв па лорлӯв хӯлӑт эвӑлт сыр-сыр єплӑң лєтутӑт вєрлӑт. Щи тумпи па щорас хӯл тыв тәтьлялы. Щорас хӯл эвӑлт ищи лєтут кавӑртлӑт.

Иса лӯңӑтты ки, хәлумьяңкєм арсыр лєтут хӯл эвӑлт вєрты пӑклӑт, мира мєт мосты хӯл – щит пӯнлшум хӯл. Каврум кәрн муй пӯнлшла муй па потма щимӑщ хӯл вєрла, иса яма ләтла. Тӑта рәпитты ёх сот киньща ар тонна хӯл кашӑң ол тыв тәлӑт, лєтута вєрлӑт па ёха тынылӑт. Тӑм мӑнум олэвн иса 170 тонна хӯл тыв тәтьлясы.

Щи кӯш ар хӯл тӑм ёх тыв тәлӑт па лєтут щира лэщӑтлӑт, тәп хӯл мултаса лыв па лєтут па вєрлӑт. Тӑм олӑтн рыбокомбинат ёх йилуп щира лєтут вєрты пӑта йилуп пурмӑсӑт ләтсӑт. Йилуп щирн вєрум лєтутӑт мир яма ләтлӑт, щи пӑта ар тӑмӑщ єплӑң лєтут вєрты мосл

Па олн йилуп вән хот йит лэщӑтлӑт, щӑта мӯң мӯвев воньщумутӑт па тулхӑт сыр-сыр лєтута вєрты питлӑт. Муйсӑр карты шәп пурмӑсӑт мослӑт щи пӑта, иса утӑт ләтмӑн вәллӑт. Тәп ин щи карты шәпӑт яха ӑкӑтты па рәпиттэл пӑта лэщӑтты мосл.

Кәща Юкана вәлты хә Виктор Данилецкий путӑртум щирн, тӑм ёх и хот йит тӑйсӑт, мӑта тӑхийн воньщумутӑт эвӑлт лєтут вєрсӑт, тәп щит вєра шимл. Югра мӯв ёха аршӑк тӑмӑщ лєтут мосл. Щи пӑта щи йилуп карты шәп пурмӑсӑт ләтсӑт, йилуп хот йит вєрсӑт.

Тӑм йилуп хот йит хуща 150 тонна воньщумут кашӑң ол потӑлтӑты муй па кавӑртты питлӑт. Мєт сыры лыв мӯң мӯвев воньщумутӑт тыв тәты питлӑт, щит ёхум воньщумут, хумӑсвәл, сэвупсы, тулхӑт па тыв вӯты питлӑт.

Тыв щи воньщумутӑт тәлыйт, тәх утӑт имухты потӑлтӑлыйт, па утӑт эвӑлт мав юкан єплӑң лєтут вєрлӑт. Тӑм рыбокомбинатн воньщумутӑт шоколада пунты па питлайт, щимӑщ лєтут вєрты пӑта карты пурмӑсӑт па ләтсӑт.

» *Мӯң щит сӑмӑңа рәпитты питлӯв, муй вән тохтурӑт нормайт хӑншлӑт, муй лыв луплӑт, иса щи вєрӑт лэщӑтлӯв*, – путӑртӑс Виктор Викторович.

Воньщумутӑт округ луват эвӑлт тыв тәты питлайт. Увӑс ёх эвӑлт па ләтты питлӑт, щит лывела ям нётупсы питл, еша вух ёша павӑтлӑт.

Тӑм вєрӑт пӑта округ луваттэвн воньщумутӑт ләтты хотӑт лэщӑтлайт, па тыв Ёмвоша тәты вєр па лэщӑтла. Тӑта рәпитты ёх ищи воньщумутӑт ӑкӑтты питлӑт.

Хӯл пунлшӑлӑт

Хӯл эвӑлт вєрум лєтут. Л. Теткина вєрум хурңӑн

Тӑм вєр ки лэщӑтла, рәпитты ёх арашӑк йил, итәх хуятӑт вошн рәпитты питлӑт, итәх ханнєхәйт округ луваттыйн воньщумутӑт мир эвӑлт ләтман рәпитты питлӑт.

Тӑм ям вєр лэщӑтты рыбокомбината Ёмвош кәща ёх нётлӑт, лыв хуты тӑм рәпата тӑхийн акционера вәллӑт, лыв вухлал тыв пунлӑт.

Вєрты лєтутэл АО «Рыбокомбинат Ханты-Мансийский» арӑл пєлӑк мӯң мӯвевн тыныты питл. Итәх лєтутӑт па мӯвӑта тыныты питлӑт.

Путӑр хӑншӑс:
Пётр Молданов

Нуви сӑӈхум мӯв вәԓупсы оԓӑӈӑн

Тӑм ванӑн мӯӈ Нуви сӑӈхум мӯв кәща эвӑԓт ай кәртӑт вәԓупсы оԓӑӈӑн иньщӑссӯв, юхԓы социальной вєрӑт әхтыйн кәща ԓӑӈкӑр нє Наталья Сокол щимӑщ ай павтӑс.

Нуви сӑӈхум район мӯвев-йиӈкев 41,6 щурӑс арат вєрста хӯваттыйн вәԓ. Ёмвош округ па мӯвӑт киньща щи районӑн няԓ пӯша шимԓ мир вәԓ.

Нуви сӑӈхум вош эвӑԓт Тәрум Ԓор вош мєт хӯв тӑхийн омӑсԓ. Тухԓӑӈ хопн щив 233 вєрста мӑнты мосԓ. Вӯтвош кәртые вәнта ищи хопн 146 вєрста арат. Поԓнавӑт вәнта 40 вєрста тухԓӑӈ хопн, тӑԓ ӛш хӯват – 56 вєрста, ԓӯӈ пурайн Ас хӯват 84 вєрста мир яӈхӑԓ. Ваньщавӑт кәртые вәнта тухԓӑӈ хопн ки мӑнты, 67 вєрста питԓ, йиӈк хӯват 156 вєрста ԓӯӈӑтԓы. Паштӑр кәртые вәнта тӯхԓӑӈ хопн 62 вєрста мӑнты рӑхԓ. Тӯкъякӑӈ кәртые 126 вєрста вӯшн омӑсԓ, щит йиӈк хӯват мӑнты ки, тухԓӑӈ хопн 50 вєрста питԓ.

Мир яӈхты-мӑнты вєр оԓӑӈӑн

Сӯсн-тӑԓн па тови-ԓӯӈӑн, хән тӑԓ ӛш ӑнтәм па йиӈк хӯват яӈхты хуԓна ӑн рӑхԓ, Вӯтвош, Тәрум Ԓор вош, Поԓнавӑт, Тӯкъякӑӈ, Паштӑр па Ваньщавӑт кәртӑт вәнта «МИ-8» нємпи тухԓӑӈ хоп яӈхӑԓ.

Нуви сӑӈхум вош эвӑԓт Вӯтвош – Тәрум Ԓор вош – Касум вош мухты па Нуви сӑӈхум воша юхԓы оԓ мӑр кашӑӈ ԓапӑтн ипӯш яӈхты-мӑнты щир вәԓ.

Щӑԓта Нуви сӑӈхум вош эвӑԓт Поԓнавӑт – Тӯкъякӑӈ – Паштӑр – Поԓнавӑт – Ваньщавӑт кәртӑт мухты па юхԓы Нуви сӑӈхум воша сӯс-тӑԓн па тови-ԓӯӈӑн ищиты кашӑӈ ԓапӑтн ипӯш яӈхты-мӑнты вєр вәԓ.

Ԓєтутӑт па пурмӑсӑт мосты пурайн тәԓыйт

Нуви сӑӈхум мӯвн вәԓты кәртӑт вәнта ԓєтутӑт па сыр-сыр мосты пурмӑсӑт ивԓапа па мосты пурайн тєԓыева тәԓыйт.

Тӑԓ ёӈк ӛш иԓ питтыйн Вӯтвош, Тәрум Ԓор вош, Поԓнавӑт, Тӯкъякӑӈ, Паштӑр па Ваньщавӑт кәртӑтн вәԓты мир пӑта ԓєтутӑт па арсыр пурмӑсӑт ищиты «МИ-8» нємпи тухԓӑӈ хопн тәԓыйт.

Щӑԓта муйкєм мосԓ, иса пурайн вохты нєпек хӑншты рӑхԓ, ӑн тӑрумты пурмӑсӑт муй ԓєтутӑт па тәԓыйт. Ԓӯӈ пурайн щитӑт йиӈк хӯват яӈхты тутӑӈ хопӑтн мущатты рӑхԓ.

2020-мит оԓн сырышӑк поступсы щирн Ваньщавӑт кәрт котельной хот 350 арат тонна лавум тәсы. Щит нюр 100 % сырыя ԓэщӑтум вєр. Щӑԓта тӑм сӯсн лыпӑт хойты тыԓӑщн Нуви сӑӈхум мӯв кәщайт хотӑт хошмӑԓты, нуви тӯт вӯщитты, каврум па потум йиӈк мӑты вєрӑт тәты тӑхет ямсыева нух вантсӑт. Щиты уша йис, хуты тӑм тӑхет 2020-2021-мит оԓӈӑнӑн рәпитты щира тәса ԓэщӑтман вәԓԓӑт.

Культура па вәнԓтӑты вєрӑт оԓӑӈӑн

Нуви сӑӈхум мӯв Ваньщавӑт па Поԓнавӑт кәртӈӑн ӑшколайӈӑн ищиты яма нух вантсыйӈӑн, нємӑԓт ювра вєр ӑн шиваԓӑсы, щирн еԓԓы 2020-2021-мит оԓӈӑнӑн рәпитты рӑхԓ.

Щи тумпийн Паштӑр, Тӯкъякӑӈ, Тәрум Ԓор вош, Вӯтвош па Ваньщавӑт кәртӑтн культура хотӑт рәпитԓӑт. Кашӑӈ тӑхи хошмӑԓты щира тӯтъюх сопаса тәсы. Ваньщавӑт кәртӑн па йиԓуп центральной хошмӑԓты ут вєрсы.

Мир ямӑԓты хотӑта ищи тӯтъюх сопас вәԓ. Участковой пәԓьницайтн хошмӑԓты вєрӑт ищи тәса ԓэщӑтсыйт.

Йиԓуп коронавирус мәш оԓӑӈӑн

Нуви сӑӈхум мӯвн йиԓуп коронавирус мәшн шимԓ хӑннєхә мәшитԓ.

Округ муниципальной 22 тӑхи кӯтн щитԓ 21 тӑхийн вәԓ. Югра мӯв кәща партупсы щирн, COVID-19 нємпи пӑԓтап кӑшийн ӑн мәшитты щира муй мосԓ, иса тәса ԓэщӑтман вәԓ.

Пуртәнӑт тыныты тӑхийн мосты пурмӑсӑт иса пурайн ԓәтты рӑхԓ. Щӑԓта коронавирус мәшн ӑн мәшитты пӑта вєнш щӑшкан сухӑт па па нємасыя утӑт ԓәтты ищи иса пурайн рӑхԓ. Щитӑт 1, 3, 5, 10 па 50 арат вӯты щир вәԓ. И щимӑщ уттын – 15 шойт.

Верхнеказымской, Сорум, Сосновка па Лыхма кәртӑтн мир ямӑԓты тӑхет рәпитԓӑт, Поԓнавӑтн па Касумн – участковой пәԓьницайӈӑн, Ваньщавӑт, Тӯкъякӑӈ, Паштӑр, Вӯтвош, Тәрум Ԓор вошн – фельдшерско-акушерской тӑхетн леккӑрӑт кәртӑӈ мир лекщитԓӑт.

2014-мит оԓн мир ямӑԓты па лекщитты хотӑт йиԓпатсыйт, щирн тӑта муй мосԓ, иса вәԓ.

Кашӑӈ ԓӯӈӑн Нуви сӑӈхум мӯв хӯв тӑхийн омӑсты кәртӑт вәнта «Николай Пирогов» нємпи йиӈкӑӈ пәԓьница юхӑтԓ. Щирн кәртӑӈ мир тӑм хопн ямӑԓты па лекщитты щир ищи тӑйԓ.

Нуви сӑӈхум район хӯват социальной вєрӑт вантты кәща ԓӑӈкӑр нє Наталья Сокол хӑншум айкеԓӑт хӑнты ясӑӈа тулмащтӑс:

Ирина Самсонова

Айтєԓн няврєм сӑмӑӈа тӑйты мосԓ...

Щиты лупӑс Ёмвошӑӈ технолого-педагогической колледжӑн айԓат ёх 41 оԓ вәнлтӑты юрн ими Зоя Степановна Окотэтто. Тӑмхӑтԓ ма лӯв олӈӑԓн хӑншты лӑӈхаԓум.

Хәнты Ёмвоша юхӑтмємн па Нижневартовской désинститут Ёмвошӑӈ филиал хуща вәнлтыйлты олӈитмємн (щит педучилище хуща вәс) ма Окотэтто опращнєм хәԓсум. Имухты уша вєрсум, щит юрн хуят, мӑнєма әмща йис. Вантэ, ма 9 оԓ Ямальской район Сё-Яха кәртӑн вәсум па щӑта ӑшкола етшуптӑсум. Щӑта ма пиԓєма юрн эвет-пухӑт вәнлтыйлсӑт, ар хуят Окотэтто опращнєм тӑйсӑт.

Интӑм йиԓуп коронавирус мәш пӑта вәна пєлка ювум ёх онлайн щирн рәпитԓӑт, Зоя Степановна ищи щиты айԓат ёх вәнлтӑԓ. Вәйтантыйлты ӑн вєритԓумн,щирнмаԓӯвеԓа интернет хуща пищма хӑншсум, лӯв вәԓупсэԓ олӈӑн иньщӑссум.

Тӑм юрн ими вӯԓєӈ хоттєԓ ёх хуща сєма питмаԓ. Данил Лаптандер аӈщащеԓ Приуральской нӧрум мӯв хӯват вӯԓы тащеԓ пиԓа касԓӑс.Ямальскойнӧрум хӯваттыйн касӑԓман лӯв Аркана Хороля хурасӑӈ ими шиваԓӑс, мой вєрсӑӈӑн, яха щи вәԓты питсӑӈӑн. Лыв юрн хотэԓн хәт эви па хәԓум пух сєма питсӑт.

>> *Щи семьяйн ма Мария ӑӈкєм – мєт вән эвия вәс. Вәна ювмаԓн Степан Окотэтто Ямальской нӧрум мӯвӑӈ хәя имия мӑсы. Ӑщєм олӈӑн лупты ки, лӯв вән семьяйн хәт пух кӯтн хәԓмита вәс. Теамзи Окотэтто щатьщащєм – вән щӑртӑӈ икия вәс. Ӑӈкєм-ащєм щӯняӈа вәсӈӑн. Мєт сыры Андрей пухԓ, ма яём, сєма питӑс. Тәп кӑт оԓ мухты вән шәк тывӑс – ащєм район вош эвӑԓт вӯԓєӈ ёха тыԓӑщ вух тәс. Әшпӑнт кӯтн лӯв хущеԓа хорахщет нӑпӑтсӑт, вухлаԓ вӯсыйт па лӯв веԓсы. Щиты ма ащиєм ӑн па вантсєм. Щи юпийн ешавәс ма сєма щи питсум. Әхӑт юрн мир щирн ӑӈкєма мосӑс ащєм апщи хәя икия мӑнты, тәп лӯв ӑн лӑӈхас. Щирн әхӑт ӑӈкєм ма пиԓєма аӈкаӈкєм-аӈщащєм хуща вәԓты кєрԓӑс, Андрей яём щащєм-щатьщащєм хуща хӑщӑс. Вантэ, лывеԓа вӯԓы тащеԓ лавӑԓты нётты мосӑс, еԓԓы Андрей яём щи вӯԓы тащ лавԓӑс*, – нәмӑԓмӑс Зоя Степановна.

Ики такԓы хӑщум Аркана имие тарма рәпитӑс, хӯԓ па вой веԓпӑсԓӑс, атэԓт нӑԓ няврєм єнмӑԓтӑс, аӈкаӈкеԓа нётӑс. Интӑм лыв семьяеԓ эвӑԓт тәп кӑт хуят хӑщӑс, щит Зоя па Дарья апщеԓ, лӯв вән тохтура рәпитԓ.

Әхӑт Аркана имие Василий икия мӑсы. Зоя Степановна ясӈӑԓ щирн, йивԓӑӈԓ – вєрӑӈ, сӑмӑӈ, нумсӑӈ хәя вәс.

Лапӑт оԓа ювмаԓн Зоя ӑшколая мӑнӑс. Олӈӑӈ пурайн лӯвеԓа еша лавӑртшӑк вәс, вантэ, лӯв рӯщ ясӑӈ ӑн тӑйс. Лӯв Щучье, Белоярск па Аксарка кәртӑтн вәнлтыԓӑс. Зоя эвие математика, геометрия, физика, химия, рӯщ ясӑӈ па литература урокӑт мосман тӑйс.

>> *Вәнлтӑты ёхԓам сӑмӑӈа тӑйсӑԓам.* – лупӑс юрн ими. – *Лыв пєԓэԓа вантмємн ма айтєԓн нумса юхӑтсум – ищи вәнлтӑты нєӈа йиты. Сырышӑк тохтура, юриста йиты нумӑс тӑйсум.*

Ӑшкола юпийн Зоя Окотэтто Ленинград вошн А.И. Герцен нємуп пединститут етшуптӑс. 1979-мит оԓн айԓат нєпекӑӈ юрн ими Ёмвоша педагогической училищая рәпитты китсы. Там пура вәнты З.С. Окотэтто «Дошкольное отделение» хуща хӑтԓ мӑр няврємӑт тӑйты ёх вәнлтӑԓ, хутыса айтєԓн пушхиет сӑмӑӈа тӑйты мосԓ, тәп щи юпийн лыв уяӈ хӑннєхуятӑта йиԓӑт. Худыева вәнлтум айԓат ёхԓаԓ нәмман тӑйԓӑԓэ, ин интернет хӯват пищмайт хӑншԓӑт.

Рӯтьщӑты пурайн Зоя Степановна рәт Ямал мӯвӑԓа рәтԓаԓ хуща мойӈа яӈхийԓ.

>> *2018-мит оԓн ма Андрей яём пиԓа вәйтантыйлсум, әхӑт оԓ лӯв ӑнтәма йис*, – путӑртӑԓ Зоя Степановна. – *Щи тумпи ванкӯтԓы Ольга, Нина,Надежда,Светлана Хороля асэвиԓам, апӑлнєӈԓам пиԓа вәйтантыйлԓум, лыв Пуԓӈавӑт вошн вәԓԓӑт па рәпитԓӑт. Ешавәԓ и апӑлнєӈєма 83 оԓа, кимит апӑлнєӈєма 90 оԓа щи йиԓ.*

Ар оԓ айԓат ёх вәнлтуман З.С. Окотэтто «Преподаватель-методист», «Заслуженный работник образования Ханты-Мансийского автономного округа», «Ветеран труда» па ар ишӑкты нєпекӑт тӑйԓ.

Зоя Степановна хошум ясӈӑт китӑс: «Йиԓуп оԓн мӯӈ Россия мӯвев мир щӯняӈа, тумтака, ям нумӑсн ат вәԓԓӑт. Лавӑрт мәш йира ат мӑнԓ. Кашӑӈ хота уй па амӑт ат юхӑтԓӑт. Айԓат ёхԓӯв яма ат вәнлтыйлԓӑт па еԓԓы Россия мӯвева унтас тӯвман ат рәпитԓӑт. Вантэ, щит эвӑԓт мӯӈ мӯвев әрӑӈа па тащӑӈа йиԓ».

Путӑр хӑншӑс:
Людмила Шульгина

З.С. Окотэтто вәнлтӑты эвиԓаԓ пиԓа

Вәԓтӑԓ хўват пушхӑт пиԓа рәпитӑс

Нина Петровна Неттина (Монина) Куги нємпи кәртӑн сєма питӑс, мӑта ут Сартынья па Лэв кәртӈӑн кўтупн омӑсԓ. Тӑм оԓ вәйт ԓор тыԓӑщн Нина Петровна 70 тӑԓа йис.

Нина Петровна Неттина (Монина). Л. Теткина вєрум хур

Ӑӈкеԓ колхосн мис пәсты па ай мисӑт тӑйты нєӈа рәпитӑс, ащеԓ вой-хўԓ веԓпӑсԓӑты хәя вәс. Ащеԓ – Пётр Николаевич Монин, ӑӈкеԓ –Анна Никитична вухаԓь мир эвӑԓт вәсӈӑн. Ԓын ӑнтәма йисӈӑн. Ӑӈкеԓ 90 тӑԓ ԓуват вәс. Ащеԓ хўвншӑк ӑнтәма йис. Нина вән хоттєԓ ёх хуща сєма питӑс па єнмӑс, мєт вән нѧврєма вәс. Ӑӈкеԓ-ащеԓ нивԓ нѧврєм єнмӑԓсӑӈӑн. Хәт хуят ԓыԓӑӈӑт, хәԓум упи па хәԓум яй. Хуԓыева семьяяӈӑт, арсыр тӑхетн вәԓԓӑт, и хә апщеԓ Тэкн вәԓ.

Нина Сартынья кәртӑн єнмӑс, щӑта ӑшколая яӈхӑс. Сыры оԓӑтн Сартынья вән кәрта вәс. Рәт кәртыеԓ интӑм вәнты щи оԓумн вантԓӑԓә.

Кәртыём сӑмєм вўшн вәԓ, щӑта ай пура оԓԓам мӑнсӑт, – лупӑԓ Нина Петровна.

1967-мит оԓн хоттєԓ ёхԓаԓ Лэв кәрта вәԓты касӑԓсӑт, айԓат эвие па Ёмвоша педучилища тӑхия вәнԓтыйԓты мӑнӑс. 1971-мит оԓн щитԓ етшуптӑсԓә па Тэк кәрта рәпитты китсы. Сыры оԓӑтн айԓат ёх вәнԓтыйԓты тӑхиԓаԓ етшуптӑтәԓ ютийн арсыр вошӑта па кәртӑта рәпитты китыйԓсыйт. Щи пурайн ԓўв 21 оԓа йис. Нина Тэк кәртӑн рәпитты питӑс. Щӑта Сергей Афанасьевич Неттин икеԓ пиԓа вәйтантӑс. Хән 25 тӑԓа йис, яха мӑнсӑӈӑн. Ԓын икисаӈӑн хәԓум нѧврєм тӑиԓсӑӈӑн, кӑт пухие па эвие. Пухӈӑԓ китумтак Чечня мўвн служитман вәсӈӑн, щи пурайн щӑта ԓаԓь тывиԓӑс. Ин вән пухиян вәтшӑсԓән, кимит пухӑн Тэк кәртӑн вәԓ. Эвиян вән нєпекӑӈа йис па ин Сўмӑтвошн ай нѧврємӑт пиԓа рәпитԓ. Ԓўв ищи семьяяӈа йис, кӑт нѧврєм тӑйԓ. Вән эвиеԓ 13 тӑԓа йис, ай пушхӑԓ хәԓум тӑԓ ԓуват.

Хән вән Алёша пухиян кӑт тӑԓ ԓуват вәс, дыв Лэв мўва вәԓты яӈхсӑт, щӑта Нина Петровна интернат хущи рәпитӑс. Нӑԓ тӑԓ щӑта вәсӑт па ӧхӑт юхԓы Тэка касӑԓсӑт. Иикеԓ ӑӈки пирӑщ вәс, атәԓт вәԓты щом ӑн тӑйс, ԓўвеԓа нётты мосӑс. Кашӑӈ ԓўӈ ԓын ԓўв хущеԓа яӈхсӑӈӑн, турн вєрты, тўтьюх ӑкӑтты нётсӑӈӑн. Па щиты айԓтыева нумӑс вєрсӑӈӑн Тэк кәрта касӑԓты. Тэкн Собянинӑт вәсӑт, ԓыв Лэв воша вәԓты мӑнты вўтьщӑсӑт. Ԓыв эвӑԓтәԓа хот ԓәтсӑт, кӑртәпка хӑрԓаԓн, ощԓаԓн пєԓташсӑт. Щивўш эвӑԓт Неттинӑт Тэкн вәԓты питсӑт. Кимит пухӑн па эвиян тӑта сєма питсӑӈӑн па єнумсӑӈӑн.

Нина Петровна 15 оԓ садикӑн рәпитӑс, нӑԓ тӑԓ воспитателя па 11 оԓ садик кәща нєӈа. Щи ютийн хәс мулътас оԓ интернатн нѧврємӑт вантман вәс. Тӑм оԓ 50 тӑԓа йис, хән педучилищайԓ етшуптӑсԓә. Ԓўв иса 46 тӑԓ мӑр пушхӑт пиԓа рәпитӑс.

Тӑмхӑтԓ хәԓум оԓ мӑнӑс, хуты ма пенсияйн рўтьщуман вәԓԓум, итәх пурайн рәпатая таԓԓыюм. Ин щӑта айԓат ёх рәпитԓӑт, шєӈк щив ӑн вохантԓыюв. Сыры, хән мўӈ рәпитсўв, ванкўтԓы пирӑщ ёхԓўв, хуйтат интернатн рәпитсӑт, ёмӑӈхӑтԓӑта па етнхотӑта вохӑнтыйԓсӑԓўв. Кўтәвн путӑртсўв, єпԓӑӈ нянь пиԓа шайн яньщԓтӑсԓўв, – нәмӑԓмӑсԓә Нина Петровна.

Катра пурайн интернатн ар нѧврєм вәс. Пәкӑр, Устрём кәртӈӑн эвӑԓт пушхӑт ӑшколая тәтьԓясыйт. Нѧврємӑт муԓты вєрты иса хошсӑт. Тўтьюх сәвӑртсӑт, хотхӑрет дюхитсӑт, донщ хирсӑт. Тӑм йисн нѧврємӑт рәпитты парты ӑн рӑхԓ. Хотхӑрԓаԓ дюхӑтԓыйт, сухԓаԓ пәсԓыйт, нємӑԓт вєрты ӑн мосԓ. Ԓыв нємӑԓт вєрты ӑн хошԓӑт, рәпитты ӑн ԓӑӈхаԓӑт.

Катра интернат хот ай вәс, 46 нѧврєм тәп кӑт хот йитн вәсӑт: и хот йитн эвет, кимит хот йитн пухӑт. Уԓты тӑхи ӑн тӑрмӑс, и уԓты тӑхийн кӑт хуятн уԓсӑт. Кўш ёрмӑт вәс, тәп кўтәԓн тўӈщирӑӈа, ԓәхсӑӈа вәсӑт, вән хуятӑта нётсӑт, ӑшколайн яма вәнԓтыйԓсӑт.

Йиԓуп интернат омсум ютийн нѧврємӑт 2-3 хуят и хот йитн вәсӑт. Тәп щӑта шєӈк ищки вәс, пушхӑт тӑԓн ԓәмӑтԓюман уԓԓийԓсӑт.

Ин Шайтанка кәртӑӈ нѧврємӑт Тэк кәрта вәнԓтыйԓты юхтыйԓԓӑт. Пәкӑр па Устрём хущи шимԓ нѧврєм хӑщӑс.

Тӑмхӑтԓ Нина Петровна икеԓ пиԓа рўтьщуман вәԓԓӑӈӑн, вой ӑн тӑйԓӑӈӑн. Хән нѧврємԓаԓ ара мӑнсӑт, мисәԓ нух вўсәԓ, ԓов ищи веткєм оԓа йис, ӑн тӑйԓӑтн. Кашӑӈ оԓ, тӑԓн па ԓўӈӑн, Лэв кәрта рәтԓаԓ хущи мойӈа яӈхԓӑӈӑн. Сўмӑтвоша касӑԓты нумӑс тӑйԓӑӈӑн. Ин щӑта кєншӑк вәԓты, тўтьюх сэвӑртты, кәрӑԓты ӑн мосԓ.

Тӑм ԓўӈ Нина Петровна 70 тӑԓа йис. Вән вўща ясӑӈӑн ԓўвеԓ китԓєм. Уяӈа-пищӑӈа хоттєԓ ёхԓаԓ пиԓа ат вәԓ. Нѧврємԓаԓн, хиԓыԓаԓн амӑтн ат тәԓы. Найн-Вәртӑн ԓавӑԓман ат тӑйԓыйт. Тӑԓаӈ ёш, тӑԓаӈ кўр ԓывеԓа луплум!

Путӑр хӑншӑс:
Надежда Вах

Югра мўвев, сєма питум хӑтԓ пиԓа!

Ван хӑтԓуп тыԓӑщ 10-митн Югра мўвев сєма питум хӑтԓ вўш эвӑԓт 90 оԓ постӑты питԓўв. Щит Ёмвош округевн вәԓты ёх па няврємӑт пӑта вән ёмӑӈхӑтԓ. Югра мўвев – хурамӑӈ, тащӑӈ мўвиев.

Щи ёмӑӈхӑтԓ постӑты щира Игрим кәртӑн шәкащты па мәшӑӈ няврємӑт вәԓты центр хуща арсыр ванԓтупсэт, кӑсупсэт ԓэщӑтман вәсӑт. «Югра – ма мўвєм» нємпи хурӑӈ кина вантмев юпийн эвет-пухӑт хӑнты, вухаԓь па юрн мирӑт йис вәԓупсы оԓӑӈӑн уша вєрсӑт.

Няврємӑт уша павӑтсӑт, муй щирн мўӈ йис Югра мўвев тывӑс, муйсӑр войт, тухԓӑӈ войт, хўԓӑт, юхӑт, воньщумутӑт вәԓԓӑт. Пушхиета мєт әмща вәс шуши мир моньщӑт хәԓӑнтты па амамӑтщет уша вєрты.

Щи юпийн ԓыв моньщӑт па амамӑтщет оԓӑӈӑн хурӑт хӑншсӑт. Округев сєма питум хӑтԓ пӑта «Югра – ма мўвєм» нємпи хурӑӈ ванԓтупсы ԓэщӑтман вәс.

Л.С. Тихонова няврємат пиԓа юнтӑԓ

Тӑмхӑтԓ шәкащты па мәшӑӈ няврємӑт шуши мир йис вєрӑт оԓӑӈӑн уша павӑтсӑт – щит хутыса хўԓ сух ԓэщӑтты па еԓԓы хирӑт, кўр ԓәмӑтсухӑт па па утӑт ёнтты.

Эвет па пухӑт Югра мўвев вәтаӈ ёх оԓӑӈӑн хәԓӑнтсӑт, муйсӑр ям вєрӑт ԓыв округев пӑта вєрсӑт. Хутыса йистєԓн хӑнты, вухаԓь па юрн мирӑт хўԓ па вой веԓпӑсԓӑԓӑт, вўԓы тащ ԓавӑԓԓӑт, муйсӑр хотӑтн вәԓԓӑт, муйсӑр ԓәмӑтсухӑтн тӑм пура вәнты яӈхԓӑт. «Сорни ёш» нємпи ванԓтупсыйн хурамӑӈ ԓәмӑтсухӑт, тўрлопсӑт па па утӑт аԓьман вәсӑт.

Тӑм йисн округевн мўв иԓпи питы вуй па газ нух таԓԓы, щирн мўвев тащӑӈ, тәп шуши мир йис вәԓупсы ԓавӑԓман па еԓԓы тўвман тӑйԓӑт.

Няврємӑта тӑм ёмӑӈхӑтԓ иса мәстӑс, кашӑӈ пушхия Югра мўвев оԓӑӈӑн ай киника мойԓӑсы.

Еԓԓы эвет-пухӑт пиԓа «Игримской творчества центр» тӑхия мӑнԓўв. Щӑта ԓыв ищи ар әмӑщ вєрӑт оԓӑӈӑн уша павӑтԓӑт. Тәп щит еԓԓы питԓ. Ин, тынӑӈ Югра мўвев, сєма питум хӑтԓэн пиԓа!

Луиза Тихонова
хӑншум айкеԓ
хӑнты ясӑӈа тулмащтӑс:
Людмила Лонгортова

Увӑс ёх вәнԓтыйԓтэԓ пӑта вухн нётԓайт

Увӑс ёх, щит хӑнтэт, вухаԓят па юрнӑт ёх тӑм йиԓуп оԓэв юхӑттыйн вухн нётты питԓайт. Щи вух мӑты питԓа ԓоньщ хўват яӈхты ай машинайта вәнԓтыйԓтэԓ пӑта па мотор ай хопн яӈхты вәнԓтыйԓтэԓ пӑта. Тӑм йисн щи карты шәпӑтн яӈхты пӑта нєпек тӑйты мосԓ. Щи нєпек ёша павӑтты пӑта ищи вәнԓтыйԓты мосԓ.

» *Тӑмӑщ постановления округ кәщайн ёш посн пунса, увӑс мир вәԓупсы вәнта щи вєр Ас потты тыԓӑщн 2021-мит оԓн юхӑтԓ. Щи оԓ эвӑԓт увӑс ёх пищ тӑйԓӑт тӑмӑщ вух ёша павӑтты,* – путӑртӑс внутренней политика департамент хуща увӑс ёх пиԓа рәпитты нє Екатерина Сапожникова.

Ай машинайтӑн яӈхты пӑта кашӑӈ хӑннєхә пищ тӑйԓ 19 щурӑс шойт вух ёша павӑтты, щи вухн ԓўв вәнԓтыйԓты тӑхеԓ вўша юхӑтԓ па вәнԓтыйԓтӑԓ пӑта сухуптӑԓ. Мотор ай хопн яӈхты ки ԓӑӈхӑԓ, вәнԓтыйԓтӑԓ пӑта 22 щурӑс шойт вухн мӑԓы.

Тӑмӑщ нётупсыйн нётԓайт щи увӑс мир, мӑта ёх вәнт ай кәртӑтн вәԓԓӑт, муй па хӑнты айшӑк вошӑтн хотӑт тӑйԓӑт. Тӑмӑщ айшӑк вошӑтн увӑс ёх вәԓԓӑт па йис вєрӑтн рәпитԓӑт, хўԓ веԓԓӑт муй па вўԓы тӑйԓӑт, муй па па муԓты йис вєрӑтн ԓэщӑтԓӑт. Россия ԓуваттыйн увӑс мир щимӑщ ай вошӑт тӑйԓӑт, щи вошӑт хуԓыева нєпекн хӑншман вәԓԓӑт.

Щи киньща па лупты мосԓ, мўӈ округевн йиԓпа вєрум нєпек щит госпрограмма, хута хӑншман па и сурт вәԓ, вәнт кәртӑтн вәԓты мир пушкан ёша вўтэԓн ԓывеԓа па вәнԓтыйԓты мосԓ, щи вєр пӑта ищи вух сухуптӑты питԓа. Вәнԓтыйԓты тынӑԓ сухуптӑԓы па воша яӈхты тынӑԓ ищи юхԓы мӑԓы. Иса 10 щурӑскєм шойт вуха йиԓ.

Людмила Теткина
хӑншум айкеԓ
хӑнты ясӑӈа тулмащтӑс:
Пётр Молданов

Хăнты є̈рнас

Россия мўв ԓуваттыйн ин арԓ пєлăк мир атум коронавирус мəш пăта юԓта рəпитԓăт. Тăм даварт пурайн хуԓыева айԓтыева еԓԓы вəԓԓўв.

Итəх хуятăт юԓн якԓăт, ариԓăт па па вєрăт ԓэщăтԓăт. Мўң па, ёнтăсты ёх, ищи вєрԓы ăн вəԓԓўв. Интернет хўват ванԓтăԓўв шўкщăты вєрԓўв. Щиты тăм ванăн мўң интернет хўват «Хăнты є̈рнас» оԓăңăн ёх иньщăссўв, муй вўрн є̈рнас арсыр тăхет хăнты ясăңăн аԓьщăԓыйт. Щăԓта ёнтăсты нєңăт є̈рнас порăх, ԓытăт, сапăԓԓак па па тăхет ваньщăсты вєр онлайн щирн ванԓтăсăт. Мєт ям интернет хўват мўң хущава пиԓтăщум хăннєхəйт хуԓыева є̈рнас ёнтты пищ уша вєрсăт.

вантман вєрԓа. Еԓԓы ԓыт щира сух эватԓа. Щăԓта хəңăн пăтыя ёнтты нял сўңуп пўлңăн ваньщăсԓайңăн. Əхăт ԓыт ов па є̈рнас сапăԓԓак вєрԓа.

Мєт юхи хăщты пурайн є̈рнас яха ăкăтԓа па сăкăң иԓ тăхийн ёнтԓа. Щи тумпи вəйман тăйты мосԓ, арсыр хăнтэт є̈рнасԓаԓ кўтэԓн еша ар хураспăт.

Є̈рнас ваньщăсты вєр

Хăнты є̈рнас ёнтты кєша хəԓум мєтра муԓтас сух мосԓ. Мєт сыры є̈рнас кўтԓуп тăхи, щăԓта иԓ тăхи пəрма ваньщăсԓа. Є̈рнас иԓ тăхи пəрма кăрщаттаԓ 20-25 сантиметра кєма вєрԓа. Щи юпийн є̈рнас порăх ваньщăсԓа па вєншăң пєлкăԓн имухты пєлка тўңа мăншємăԓы тўр ов вєрты щира. Є̈рнас порăх ваньщăстыйн, мăта хуята порха пунман па

Лăңхаԓум лупты, «Хăнты є̈рнас» ёнтты интернет хăрн Поԓнавăт вош эвăԓт Людмила Васильевна Туполева, Ольга Матвеевна Сайнахова вəсңăн. Амня вош эвăԓт Людмила Николаевна Кондрашина, Валентина Григорьевна Багишева, Татьяна Леонидовна Аликова па Ольга Леонидовна Тасьманова є̈рнас ваньщăсты вєр оԓăңăн путăртсăт. Ваньщавăт кəрт эвăԓт Нина Васильевна Шабаршина онлайн щирн вəс.

Л.В. Туполева є̈рнас ёнтты хăрн нух питăс

Нуви сăңхум вош эвăԓт интернет хўват Любовь Николаевна Бизина путăртсăԓэ, муй вўрн є̈рнас арсыр тăхет хăнты ясăңăн аԓьщăԓыйт.

Мєт тəса є̈рнас ваньщăсты вєр мира Поԓнавăт вошăң ими Людмила Васильевна Туполева путăртăс. Ԓўв «Хăнты є̈рнас» онлайн хăрн нух питăс. Ин нух питум хуятэв йиԓуп є̈рнас ёнтаԓ пăта сухн мойԓуптăсэв. Щи тумпи интернет хўват Октябрьской районăн «Югра ԓыԓңуптăты» тăхи кəща ими Валентина Фанова хăнты є̈рнас оԓăңăн ай павтăс:

» *Тăмăщ ванԓтупсы па ёнтăсты хăр шєңк əмăщ. Тəп ма нəмăсты щирємн, кашăң хуят имухты є̈рнас сух ёша вўԓ па имухты нын лупты щиранăн питԓ ваньщăсты. Щăԓта є̈рнасԓўв етшăты юпийн ищи кўтэвн ванԓтăты мосԓ.*

Ирина Фирсова
хăншум айкеԓ
хăнты ясăңа тулмащтăс:
Ульяна Молданова

Ханты ясанг
(Хантыйское слово)
№24 (3564), 24.12.2020
Соучредители
Дума, Правительство Ханты-Мансийского автономного округа – Югры
Издатель
Департамент общественных и внешних связей Ханты-Мансийского автономного округа – Югры

Редакция
Врио директора, главный редактор – **Кондина Г.Р.**
Телефон (3467) 33-22-72

Заместитель главного редактора – **Вах Н.И.**
Телефон (3467) 33-24-02

Ответственный секретарь – **Рагимова Н.В.**
Телефон (3467) 33-24-02

Адрес редакции и издателя:
628011, г.Ханты-Мансийск, ул.Комсомольская, 31
тел./факс (3467) 33-17-52
E-mail: gazeta@khanty-yasang.ru
Газета размещена на сайте **www.khanty-yasang.ru**
Отпечатано:
ООО «Новости Югры-Производство» г. Сургут, ул.Маяковского, 14.

Индексы **04393, 54393**
Тираж **2166** экз.
Заказ **4559**
Цена свободная

Газета зарегистрирована Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по

Тюменской области, ХМАО-Югре и ЯНАО.

Свидетельство о регистрации ПИ №ТУ 72-00796 от 23 января 2013 г.

Мнение авторов публикаций не обязательно отражает точку зрения редакции.